

Jätehuoltomääräysten perusteluosa

Kainuun jätehuollon kuntayhtymä 10.1.2023

1 Luku	Soveltamisala ja yleiset velvoitteet	3
1 §	Soveltamisala.....	3
2 §	Määritelmät	3
3 §	Jätehuollon tavoitteet.....	3
2 Luku	Kunnan jätehuoltojärjestelmään liittyminen	4
4 §	Velvollisuus liittyä kunnan jätehuoltojärjestelmään	4
5 §	Elinkeinotoiminnan ja muun julkisen toiminnan kuin kunnan jätteiden jätehuolto kunnan toissijaisen jätehuoltopalvelun järjestämisvelvollisuuden perusteella	5
6 §	Liittyminen kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen	5
7 §	Kiinteistökohtainen jäteastia	5
8 §	Yhteisen jäteastian perustaminen (kimppa-astia).....	6
9 §	Korttelikohtaiset järjestelmät	7
10 §	Kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen keskeyttäminen määräajaksi.....	7
11 §	Aluekeräyspisteet ja jätteen toimittaminen aluekeräyspisteeseen	8
12 §	Kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen ja alueellisiin keräyspisteisiin soveltumattomien jätteiden kuljettaminen	8
13 §	Jätteiden vastaanotto- ja käsittelypaikat.....	9
3 Luku	Jätteiden kerääminen kiinteistöllä	9
14 §	Kiinteistöllä erikseen lajiteltavat jätelajit.....	9
15 §	Sekalainen yhdyskuntajäte (sekajäte energiaksi).....	11
16 §	Asumisessa syntyvien kierrätettävien jätteiden kiinteistökohtaiset erilliskeräysvelvoitteet	12
17 §	Muilla kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvilla kiinteistöillä syntyvien kierrätettävien jätteiden lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet.....	12
4 Luku	Omatoiminen käsittely ja hyödyntäminen	12
18 §	Kompostointi.....	12
18a §	Muut omatoimisen jätteenkäsittelyn määräykset	14
19 §	Jätteen polttaminen	14
20 §	Jätteen hautaaminen tai upottaminen	15
21 §	Jätteen hyödyntäminen omassa maanrakentamisessa	15
5 Luku	Jäteastiat.....	15
22 §	Jäteastiatyypit.....	15
23 §	Jäteastian merkitseminen	16
24 §	Jäteastioiden täyttäminen	16
25 §	Tyhjennysvälit.....	17
26 §	Kunnossapito ja pesu	17
6 Luku	Jätteen keräyspaikat	18
27 §	Jäteastian sijoittamista koskevat määräykset	18

28 §	Jäteastian sijoituspaikan tai jäteastian lukitseminen.....	19
29 §	Alueelliset jätteiden keräyspaikat (sekalaisen yhdyskuntajätteen aluekeräyspisteet, ekopisteet/kierrätyspisteet/hyötyjätepisteet)	19
7 Luku	Jätteenkuljetus.....	19
30 §	Kuormaaminen.....	19
31 §	Kuljettaminen	19
32 §	Kuljetusrekisteri ja tietojen toimittaminen	20
33 §	Jätteen vastaanotto- ja käsittelypaikat	21
8 Luku	Asumisessa syntyvät jätevesilietteet ja muut kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvat jätevesilietteet	21
34 §	Saostussäiliöiden ja umpisäiliöiden tyhjennys ja lietteen toimittaminen käsiteltäväksi.....	21
35 §	Saostus- ja umpisäiliöiden kunnossapito ja kulku säiliöiden luokse.....	22
36 §	Lietteiden omatoiminen käsittely	22
9 Luku	Roskaantumisen ehkäiseminen	23
37 §	Yleisötilaisuuksien jätehuolto.....	23
38 §	Roskaantumisen ehkäiseminen yleisillä alueilla.....	24
10 Luku	Vaaralliset jätteet ja erityisjätteet.....	24
39 §	Vaarallisten jätteiden jätehuolto	24
40 §	Vaarallisten jätteiden kerääminen kiinteistöllä	25
41 §	Erytisjätteet	25
42 §	Terveysthuollon erityisjätteet	25
11 Luku	Muut määräykset	25
43 §	Tiedottamisvelvoite.....	25
44 §	Jätehuoltomääräysten seuranta ja valvonta	26
45 §	Poikkeaminen jätehuoltomääräyksistä	26
46 §	Voimaantulo	26
47 §	Siirtymäsäännökset	26

Kunnalliset jätehuoltomääräykset

1 Luku Soveltamisala ja yleiset velvoitteet

1 § Soveltamisala

Tämä jätehuoltomääräysten perusteluosa yhdistää ja selventää jätelain, jäteasetuksen, jätehuoltomääräysten ja Ekokymppin toimintalinjausten yhteisvaikutusta jätehuollon järjestämiseen Ekokymppin toiminta-alueella. Tätä dokumenttia ylläpidetään Ekokymppin viranomaistyönä, mikäli muutokset eivät vaadi jätehuoltomääräysten päivittämistä.

Jätehuoltomääräyksiä sovelletaan koko Ekokymppin toimialueella eli kaikissa Kainuun kunnissa ja Vaalan kunnan alueella.

Jätehuollon velvoitteet perustuvat jätelakiin (646/2011), jäteasetukseen (978/2021) ja muihin jätelain nojalla annettuihin asetuksiin sekä Ekokymppin jätehuoltomääräyksiin. Jätehuoltomääräykset ovat paikallisia määräyksiä, jotka täydentävät ja tarkentavat lainsäädäntöä. Niissä määrätään sitovasti, miten alueella on toimittava jätehuollon järjestämisessä, roskaantumisen ja jätteistä terveydelle tai ympäristölle aiheutuvan haitan ehkäisemisessä sekä jätehuollon valvonnassa.

Jätelain 91 §:ssä on määritelty, mistä asioista jätehuoltomääräyksiä voidaan antaa ja keitä ne koskevat. Ensisijaisesti jätehuoltomääräykset koskevat kunnan jätehuollon järjestämisvastuulla olevaa jätehuoltoa ja tuottajanvastuunalaisten jätteiden keräämistä kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvilta kiinteistöiltä. Tietyiltä osin määräykset koskevat myös muuta jätehuoltoa.

2 § Määritelmät

Jätehuoltomääräyksissä on määritelty ne käsitteet, joita jätehuoltomääräyksissä käytetään ja joiden ymmärtäminen on tärkeää määräyksiä sovellettaessa. Säännöksessä on määritelmät muun muassa eri jätelajeille ja erilaisille jätteiden keräyspisteille. Siltä osin kuin käsitteitä käytetään myös jätelaissa tai jäteasetuksessa, ovat määritelmät yhteneväiset lainsäädännössä käytettyjen määritelmien kanssa.

3 § Jätehuollon tavoitteet

Tavoitteita koskevassa säännöksessä ei anneta jätelakia tarkentavaa määräystä, vaan siinä käsitellään jätelain 8 §:n velvoitteita. Nämä velvoitteet ovat keskeisiä ja tuodaan siksi esille jätehuoltomääräyksissä. Jätehuollon tavoitteena on suojella terveyttä ja ympäristöä. Jätehuollon tulee aina olla asianmukaista, ja jätteet on kuljetettava sekä käsiteltävä hallitusti. Etusijajärjestyksestä on mahdollisuuksien mukaan kaikkien tahojen noudatettava. Jätehuollon ammattimaisille toimijoille etusijajärjestyksen noudattaminen on sitovaa siten, että saavutetaan taloudellisesti ja ympäristön kannalta paras lopputulos. Jätelain mukainen etusijajärjestys on selvitetty tarkemmin jätehuoltomääräyksiä yleisessä osassa luvussa 1.2.

2 Luku Kunnan jätehuoltojärjestelmään liittyminen

4 § Velvollisuus liittyä kunnan jätehuoltojärjestelmään

Jätelain 41 §:ssä edellytetään, että kiinteistön haltijan tai muun jätteen haltijan on luovutettava kunnan vastuulle kuuluva jäte alueella järjestettyyn kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen tai kunnan järjestämään alueelliseen vastaanottoaikaan. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että kaikkien asuin- ja vapaa-ajan kiinteistöjen on liityttävä kunnan jätehuoltojärjestelmään. Velvollisuus kuuluu järjestetyn jätehuollon piiriin on kiinteistö- ja asuntokohtainen eli jos samalla kiinteistöllä sijaitsee monta eri asuintai vapaa-ajan rakennusta, on jokaisen näistä rakennuksista oltava kunnallisen jätehuoltojärjestelmän piirissä.

Liittymisvelvollisuus kunnalliseen jätehuoltojärjestelmään koskee kaikkia käytössä olevia ja käytettävissä olevia asuin- ja vapaa-ajan kiinteistöjä, koska näillä kiinteistöillä jätettä voi syntyä. Jätelaki ei mahdollista sitä, että asuin- tai vapaa-ajan kiinteistö vapautettaisiin liittymisvelvollisuudesta. Ainoastaan, jos katsotaan, ettei kiinteistö ole lainkaan käytettävissä asumiseen tai vapaa-ajan asumiseen eli kyseessä on täysin käytökelvoton kiinteistö, ei liittymisvelvollisuutta ole. Näissä tapauksissa kiinteistön haltijan on toimitettava käyttökeltvottomuudesta kirjallinen lausunto tai muu luotettava selvitys Ekokympille esimerkiksi rakennustarkastajalta tai muulta vastaavalta asiantuntijalta.

Muiden kuin asuin- ja vapaa-ajan kiinteistöjen on liityttävä kunnan jätehuoltojärjestelmään kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvan yhdyskuntajätteen osalta. Liittymisvelvollisuus koskee kaikkia niitä kiinteistöjä, joilla syntyy jätelain 32 §:n mukaisesti kunnan vastuulle kuuluvaa jätettä.

Jätteen haltijan on luovutettava kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluva jäte kiinteistöittäistä jätteenkuljetusta varten järjestämänsä keräyspaikkaan tai aluekeräyspisteeseen. Jätelain nojalla kunnan vastuulle kuuluvaa jätettä ei siis saa käsitellä itse (muutoin kuin jätehuoltomääräysten 4 luvussa säädetyissä tapauksissa), eikä sitä saa luovuttaa mihinkään muualle kuin Ekokymppin osoittamaan paikkaan. Näin varmistetaan kunnallisen jätehuollon toimivuus.

Jätehuoltomääräyksissä on säädetty, miten jätelain mukainen liittymisvelvollisuus kunnan jätehuoltojärjestelmään tulee käytännössä kiinteistöillä järjestää. Kiinteistö voi hoitaa liittymisvelvollisuutensa sekalaisen yhdyskuntajätteen osalta kiinteistökohtaisella jäteastialla (tyhjennyssopimus jätehuoltourakoitsijan kanssa), lähikiinteistöjen yhteisellä jäteastialla (kimppu-astia), josta on tehty tyhjennyssopimus jätehuoltourakoitsijan kanssa tai kuulumalla aluekeräysverkoston käyttäjäksi. Aluekeräyspisteen käyttö ei vaadi erillistä sopimusta Ekokymppin kanssa vaan ne asumiseen käytettävät kiinteistöt, joilla ei ole jätehuoltourakoitsijan kanssa tehtyä sekajäteastian tyhjennyssopimusta, kuuluvat aluekeräysverkkoon suoraan jätelain liittymisvelvoitteen perusteella.

Tieto kiinteistön liittymisestä kunnan jätehuoltojärjestelmään on kirjattu Ekokymppin jätehuollon kuljetusrekisteriin, jota ylläpidetään lakisääteisen velvoitteen perusteella.

Kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen kuuluvien kiinteistöjen tiedot saadaan jätehuoltourakoitsijoilta ja kimppa-astiat kiinteistön haltijoiden ilmoitusten perusteella. Muut asuin- ja vapaa-ajan kiinteistöt kirjataan rekisteriin aluekeräysverkoston käyttäjiksi.

5 § Elinkeinotoiminnan ja muun julkisen toiminnan kuin kunnan jätteiden jätehuolto kunnan toissijaisen jätehuoltopalvelun järjestämisvelvollisuuden perusteella

Jätelain 33 §:n mukaan kunnan on järjestettävä tietyin edellytyksin myös sellaisen elinkeinotoiminnan ja julkisen toiminnan jätehuolto, joka ei muutoin kuulu kunnalliseen jätehuoltojärjestelmään. Kunnan on järjestettävä elinkeinotoiminnan ja julkisen toiminnan jätehuolto, jos jätteen haltija tätä muun palvelutarjonnan puutteen vuoksi pyytää ja jäte laadultaan ja määrältään soveltuu kuljetettavaksi tai käsiteltäväksi kunnan jätehuoltojärjestelmässä. Näin turvataan jätehuoltopalvelut kaikille jätteen tuottajille silloin, kun yksityistä jätehuoltopalvelua ei ole kohtuullisesti tarjolla.

Toissijaisesti kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvien jätteiden osalta Ekokymppi tekee kiinteistön tai muun jätteen tuottajan kanssa määräaikaisen (enintään kolme vuotta) sopimuksen liittymisestä kunnan jätehuoltojärjestelmään sekä siitä, mitä palveluita kyseinen sopimus koskee. Tämä sopimus on jätelain mukaisesti tehtävä, kun kyseessä on jatkuvasti ja säännöllisesti tarvittava jätehuoltopalvelu.

Sopimus toissijaisen vastuunalaisesta jätehuoltopalvelusta tehdään euromäärän perusteella joko suoraan Ekokymppin kanssa (alle 2.000 euroa vuodessa, alv 0 %) tai Materiaalitorin kautta (yli 2.000 euroa vuodessa, alv 0 %).

6 § Liittyminen kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen

Sekalaisen yhdyskuntajätteen osalta kiinteistön haltija vastaa kiinteistökohtaiseen keräykseen liittymisestä tekemällä jätteenkuljetussopimuksen jätehuoltourakoitsijan kanssa koko toimialueella. Bio- ja hyötyjätteen kiinteistöittäiseen kuljetukseen liittyy erilliskeräysalueilla ilmoittamalla siitä Ekokymppille. Erilliskeräysalueiden ulkopuolella kiinteistön haltija sopii bio- ja hyötyjätteiden kiinteistökohtaisesta jätteenkuljetuksesta jätehuoltourakoitsijan kanssa.

7 § Kiinteistökohtainen jäteastia

Kiinteistön haltija järjestää kiinteistölle jätteenkeräyspaikan. Sekalaisen yhdyskuntajätteen osalta kiinteistön haltija järjestää myös jäteastian ja sopii tyhjennysvälistä jätehuoltourakoitsijan kanssa jätehuoltomäärien mukaisesti.

Bio- ja hyötyjätteen keräyksessä käytetään myös kiinteistön haltijan omaa jäteastiaa. Mikäli kiinteistö liittyy uutena kohteena bio- ja hyötyjätteen keräykseen erilliskeräysalueella, Ekokymppi toimittaa kiinteistölle jäteastian. Ekokymppi toimittaa jäteastian myös niissä tapauksissa, jos vanha astia on rikkiöntynyt tai se vaihdetaan muusta syystä uuteen esimerkiksi astiakoon muutoksissa.

Kiinteistön haltijan on laitettava kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluva jäte kiinteistön omaan jäteastiaan. Sellaista jätettä, joka kuljetetaan kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa, ei saa viedä muihin keräyspaikkoihin.

Pikakontit eivät ole suositeltavia jäteastioita kiinteistökohtaiseen keräykseen työturvallisuuden näkökulmasta. Jätehuoltomääräyksissä on säädetty, että pikakontit on poistettava käytöstä viimeistään 31.12.2026.

8 § Yhteisen jäteastian perustaminen (kimppa-astia)

Kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen voi liittyä myös kimppa-astialla, jolloin lähikäin sijaitsevat kiinteistöt käyttävät samaa jäteastiaa. Kimppa-astialle on myös tehtävä sopimus jäteastian tyhjentämisestä ja jätteiden kuljettamisesta.

Kimppa sopii omakoti- ja paritalojen sekä vapaa-ajan kiinteistöjen lisäksi myös asunto-osakeyhtiöille. Kimppa-astian käytön mahdollisuus on rajattu vain samalla alueella sijaitseville lähikiinteistöille, koska jätelain 41 §:n mukaisesti jätteet on luovutettava alueella järjestettyyn kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen eli jätehuolto on järjestettävä kiinteistön sijaintialueella. Kimpan muodostavat kiinteistöt eivät voi tämän vuoksi sijaita pitkän välimatkan päässä toisistaan.

Taajamissa lähikiinteistöiksi katsotaan samassa tai viereisessä korttelissa sijaitsevat kiinteistöt. Haja-asutusalueella lähikiinteistöiksi katsotaan naapurit taikka tiekunnan tai muun toiminnallisen kokonaisuuden muodostavat kiinteistöt. Olosuhteet huomioon ottaen kimpassa olevien kiinteistöjen välimatka voi olla pidempikin. Esimerkiksi saman yksityistien varrella sijaitsevat kiinteistöt voivat aina muodostaa kimpan. Lisäksi kylätoimikunnat ovat sellaisia toiminnallisia kokonaisuuksia, jotka voivat muodostaa kimpan, ja näissä kimpoissa kiinteistöjen välimatka toisiinsa nähden voi olla pidempi.

Kun kimppa perustetaan, kiinteistön haltijat sopivat tästä yhdessä. Tämän jälkeen kimppasta ilmoitetaan kirjallisesti Ekokympille, jotta tieto liittymisestä kunnan jätehuoltojärjestelmään voidaan kirjata kaikille kimpan osakaskiinteistöille. Ilmoitus tehdään myös jäteastiaa tyhjentävälle jätehuoltourakoitsijalle täydentämään tyhjennys sopimusta, mikäli kyseessä on sekalainen yhdyskuntajäte. Jotta jätehuollon kuljetusrekisteri pysyy ajan tasalla, on määräyksen mukaan myös kimpassa tapahtuvista muutoksista ilmoitettava Ekokympille.

Kimppalla on oltava yhteyshenkilö. Hän huolehtii tyhjennys sopimusten tekemisestä, kimppailmoituksista ja kimpassa tapahtuvien muutoksien ilmoittamisesta tarvittaville tahoille. Koska kimppasta sovitaan kiinteistön haltijoiden kesken, ei siihen voida liittyä ilman, että liittymisestä on kimpan eli käytännössä yhteyshenkilön suostumus. Kimpan yhteyshenkilö huolehtii tarvittavasta osakkaiden tiedottamisesta, ja häneen voidaan olla yhteydessä asioissa, jotka liittyvät kimppaan sekä sen jäteastioihin ja keräyspaikkaan.

Useimmiten kimppa-astiaa käytetään sekajätteen keräämiseen. Lisäksi kimpassa voidaan kerätä eri hyötyjätelajeja eli biojätettä, kartonkia, metallia, lasipakkauksia ja

muovipakkauksia alueilla, jossa keräys on järjestetty. Yhteinen jäteastia on käytännöllinen tapa esimerkiksi biojätteen erilliskeräykseen taajamien omakotitalojen, paritalojen tai pienten rivitalojen kesken, koska yksittäisellä kiinteistöllä biojätettä syntyy tyypillisesti vähän vaadittuun tyhjennysväliin nähden. Jos kimppu-astia on järjestetty hyötyjätteiden keräystä varten, on astiatilavuutta oltava niin paljon, ettei hyötyjätteitä ohjaudu ylitäytön vuoksi sekajätteen joukkoon.

Vapaa-ajan kiinteistön jätteet voidaan poikkeuksellisesti kuljettaa vakitukselle asuin-kiinteistölle, jos niiden välisellä matkalla ei ole kohtuullisesti saavutettavaa aluekeräyspistettä. Aluekeräyspiste on kohtuullisesti saavutettavissa, jos se sijaitsee vapaa-ajan asunnon läheisyydessä tai vakituksena asunnon ja vapaa-ajan asunnon välisen matkan varrella tai kohtuullisen poikkeaman päässä. Aluekeräyspisteen ei voida katsoa olevan kohtuullisesti saavutettavissa, jos aluekeräyspiste sijaitsee kauempana kuin vakituinen asunto. Tämä ns. poikkeuskimppu vaatii aina tapauskohtaisen viranhaltijapäätöksen Ekokympiltä. Päätöstä haetaan kirjallisella hakemuksella. Poikkeuskimppu edellytyksenä on, että vakituinen asunto kuuluu kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen. Jos vakituinen asunto sijaitsee esimerkiksi asunto-osakeyhtiössä, on jätteiden toimittamiseen loma-asunnolta kiinteistön jäteastiaan oltava kirjallinen lupa taloyhtiöltä. Sama pätee myös kimppu-astioissa, joissa luvan voi myöntää kimppu-yhteyshenkilö.

9 § Korttelikohtaiset järjestelmät

Korttelikohtaiset jätteenkeräysjärjestelmät voidaan tulkita kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen muodoksi, jossa liittymisvelvoite hoidetaan liittymällä järjestelmän käyttäjäksi. Jotta järjestelmä on toimiva, kaikkien alueen kiinteistöjen on liityttävä nimenomaan alueella olevan järjestelmän käyttäjiksi. Jos tällaista velvoitetta ei olisi ja samalle alueelle järjestettäisiin myös kiinteistökohtaisia jäteastioita, ei saavutettaisi niitä tehokkuus- ja ympäristöhyötyjä, joita keskitetyillä ratkaisuilla tavoitellaan. Uusilla alueilla velvoite liittyä keskitettyyn jätteenkeräysjärjestelmään annetaan tyypillisesti myös tontinluovutussovittelun ehdoissa.

10 § Kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen keskeyttäminen määräajaksi

Kiinteistökohtaisen jäteastian tyhjennykset voidaan keskeyttää määräajaksi vakituksessa asuinkäytössä olevan kiinteistön ollessa kokonaan käyttämättömänä lomamatkan tai muun syyn vuoksi. Keskeytyksestä on ilmoitettava riittävän ajoissa sekajätteen osalta jätteenkuljettajalle ja erilliskeräysalueiden bio- ja hyötyjätteenkuljetuksissa Ekokympille.

Lietekaivojen tyhjennyksen keskeytys on ilmoitettava kirjallisesti Ekokympille, mikäli keskeytys on pidempi kuin vaadittu vähimmäistyhjennysväli, joka on vakituksilla asuin-kiinteistöillä yksi vuosi ja loma-asunnolla kolme vuotta.

Keskeyttäminen edellyttää, että kiinteistö on luotettavasti esitetyn syyn perusteella tilapäisesti kokonaan käyttämätön ja että jäteastiat tai lietekaivot on tyhjennetty ennen keskeytystä. Keskeytystä ei voida käyttää, jos kiinteistöllä kuitenkin osin oleskellaan, ja jätettä voi syntyä. Tyhjennysten keskeyttämisestä ei saa käyttää myöskään siten, että sillä pidennetään tyhjennysväliä näiden määräysten vastaiseksi kiinteistön ollessa

käytössä. Ekokymppi voi olla hyväksymättä ilmoitusta ja vaatia kiinteistölle säännöllisiä jätahuoltomääräysten mukaisia tyhjennysvälejä, mikäli keskeytykselle ei ole hyväksytyviä perusteita.

11 § Aluekeräyspisteet ja jätteen toimittaminen aluekeräyspisteeseen

Ekokympin aluekeräysverkosto koostuu aluekeräyspisteistä, joihin ne kiinteistöt, jotka eivät kuulu kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen piiriin, tuovat tavanomaisessa asumisessa syntyvän sekajätteensä. Käytännössä aluekeräyspisteeseen tuotava sekajäte on laadultaan ja määrältään samankaltaista kuin kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa kiinteistön omaan jäteastiaan laitettava jäte.

Aluekeräyspisteet sijaitsevat haja-asutusalueilla pääasiassa pääteiden risteyksien tai kylätalojen ja -kauppojen läheisyydessä tai muutoin alueen keskeisellä paikalla. Tavallisesti kiinteistön haltija käyttää lähintä aluekeräyspistettä, mutta myös muu asiointin kannalta hyvin palveleva aluekeräyspiste on mahdollinen. Kiinteistön haltija voi siis käyttää lähimmän aluekeräyspisteen ohella myös muita aluekeräyspisteitä.

Aluekeräyspisteen käyttöoikeus on ainoastaan niillä kiinteistöillä, joille on määrätty kerran vuodessa laskutettava aluekeräysmaksu. Maksu perustuu jätelain velvoitteeseen kuulua järjestettyyn jätahuoltoon ja Ekokympin vahvistamaan jätetaksaan. Jätetak-sassa aluekeräysmaksu määrätään kiinteistön käyttötarkoituksen perusteella; maksun määräämiseen ei vaikuta kiinteistön tai aluekeräyspisteen käyttöaste.

Jätteet tulee toimittaa kiinteistöltä aluekeräyspisteeseen riittävän usein ja pienissä erissä, ettei niistä aiheudu haittoja. Jotta aluekeräyspisteillä ei aiheudu ylitäyttöä ja tyhjennysrytmit pysyvät toimivina, kerralla tuotava jätemäärä on jätahuoltomääräyksillä rajoitettu kahteen jätessäkkiin.

Aluekeräyspisteiden käyttöä tarkkaillaan tarvittaessa kameravalvonnan avulla. Luvattomasta käytöstä tai väärin jätejakeiden toimittamisesta aluekeräyspisteelle voidaan veloittaa kuulemismenettelyn jälkeen jätetaksan mukainen maksu.

12 § Kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen ja alueellisiin keräyspisteisiin soveltumattomien jätteiden kuljettaminen

Kaikkia jätteitä ei voida kuljettaa pakkaavilla jäteautoilla toteutettavassa kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa tai vastaanottaa aluekeräyspisteissä tai RINKI-ekopisteissä. Tällaisia kokonsa, määränsä tai muun vastaavan ominaisuuden vuoksi tavanomaiseen jätteenkuljetukseen soveltumattomia jätteitä ovat esimerkiksi käytöstä poistetut huonekalut, saniteettikalusteet ja muut suurikokoiset esineet sekä remonttijätteet. Jätteen haltija vastaa tällaisten jätteiden kuljetuksen järjestämisestä itse Ekokympin lajitteluasemille tai jätekeskukseen. Metsätähteet ja puutarhajätteet on toimitettava puutarhajätteiden vastaanottoaikoihin.

13 § Jätteiden vastaanotto- ja käsittelypaikat

Kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvat jätteet on toimitettava Ekokymppin osoittamiin paikkoihin. Tuottajavastuun alaiset jätteet mm. paristot ja akut, pakkaukset, renkaat, romuautot sekä sähkö- ja elektroniikkaromu on toimitettava tuottajayhteisön osoittamiin paikkoihin. Velvoitteet on asetettu, jotta jätteet ohjautuvat asianmukaisesti niille tarkoitettuun käsittelyyn.

Ekokymppi ylläpitää ajantasaista listaa järjestämistään vastaanottopaikoista. Lista vastaanottopaikoista on saatavana Ekokymppin internet-sivuilla (www.ekokymppi.fi). Lisäksi internetsivustolla www.kierratys.info on saatavissa tietoa sekä Ekokymppin että tuottajayhteisöjen järjestämistä keräyspisteistä. Näin asiakas saa kätevästi tiedon siitä, mikä on kunkin jätelajin oikea vastaanottopaikka.

Jätteiden toimittaminen yleisille vastaanotto- ja käsittelypaikoille on määräyksessä sallittu vain paikan pitäjän antamien ohjeiden mukaisesti ja ilmoitettuina aukioloaikoina. Muina aikoina jätteitä ei voida tuoda, jottei niistä aiheudu roskaantumista tai muuta haittaa. Erilaatuiset jätteet on sijoitettava niille osoitettuihin paikkoihin, jotta jatkokäsittelyä voidaan vaivattomasti huolehtia. Jätteenhaltija huolehtii jätteiden sijoittamisesta oikeisiin paikkoihin.

Vastaanotto- ja käsittelypaikkaan saa toimittaa ainoastaan sellaista jätettä, joka on vastaanotto tai -käsittelypaikan vastaanottoehtojen mukaista tai joille on varattu vastaanottopaikassa oma jäteastia. Vastaanotto- tai käsittelypaikka voi kieltäytyä vastaanottamasta sinne soveltumatonta jätettä, sillä vastaanottopaikkaan soveltumattoman jätteen kuljetuksen ja käsittelyn järjestäminen voi aiheuttaa merkittäviä ylimääräisiä kustannuksia ja haittoja vastaanottopaikan toiminnalle.

3 Luku Jätteiden kerääminen kiinteistöllä

14 § Kiinteistöllä erikseen lajiteltavat jätelajit

Määräyksessä on asetettu yleinen hyötyjätteiden lajitteluvollisuus, joka koskee kaikkia kiinteistöjä. Lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet edistävät jätelain mukaisen etusijajärjestyksen toteutumista ja jäteasetuksen mukaisen kierrätystavoitteen täyttymistä. EU:n uudistetun jätedirektiivin tavoitteena on nostaa yhdyskuntajätteen kierrätysastetta 55 %:iin vuoteen 2025, 60 %:iin vuoteen 2030 ja 65 %:iin vuoteen 2035 mennessä. Direktiivi sisältää myös pakkausjätteelle kierrätysasteen nousulle tavoitteita: kaikesta pakkausjätteestä tulee kierrättää 65 % vuoteen 2025 ja 70 % vuoteen 2035 mennessä. Lisäksi on huomioitava valtakunnallisen jätesuunnitelman kierrätystavoitteet vuoteen 2027 saakka. Jätteet tulee lajitella ja toimittaa etusijajärjestyksen mukaisesti hyötykäyttöön, jotta säästetään luonnonvaroja ja vähennetään jätteistä aiheutuvia haittoja.

Määräyksissä on säädetty, että hyötyjätteet kerätään kyseiselle jätelajille tarkoitettuun kiinteistökohtaiseen jäteastiaan, jos kiinteistö kuuluu kyseisen jätelajin osalta kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen piiriin. Mikäli hyötyjätteitä ei kerätä kiinteistöittäisesti, on hyötyjätteet toimitettava Ekokymppin vastaanottopaikkoihin tai tuottajayhteisöjen

tätä tarkoitusta varten perustamiin RINKI-ekopisteisiin tai muihin tuottajayhteisöjen vastaanottoaikoihin siltä osin kuin eri hyötyjätelajeja pisteessä vastaanotetaan.

Hyötyjätteistä merkittävä osa on pakkauksia. Pakkausjätteet kuuluvat jätelain 46 ja 48 §:n mukaisesti tuottajien jätehuollon järjestämisvastuulle. Pakkauksia kerätään tuottajayhteisöjen järjestämissä RINKI-ekopisteissä sekä Ekokymppin vastaanottopisteissä. Taloyhtiöissä ja kunnan hallinto- ja palvelutoiminnassa Ekokymppi järjestää erilliskeräysalueella kiinteistökohtaista keräystä, jolloin lajitellut pakkausjätteet sijoitetaan kiinteistön jätelajikohtaisiin jätetasioihin. Keräys toteutetaan yhteistoiminnassa pakkausjätteiden tuottajayhteisöjen kanssa. Yhteistoimintavelvoitteesta on säädetty jätelain 49a - 49b §:ssä. Tällä tavoitellaan sitä, että pakkaukset eivät päädy sekajätteen joukossa energiana hyödynnettäväksi vaan ne toimitetaan tuottajayhteisöille asianmukaiseen jatkokäsittelyyn.

Muovipakkauksjätteestä valmistetaan uuden muovin raaka-ainetta, joten huolellinen lajittelu edesauttaa jätelain etusijajärjestyksen toteutumista ja säästää luonnonvaroja merkittävästi. Sama näkökulma pätee myös metalli- ja kartonkijätteeseen, josta on myös määrätty kiinteistökohtaisia erilliskeräysvelvoitteita.

Lasipakkauksia erilliskerätään kiinteistökohtaisesti. Myös RINKI-ekopisteillä kerätään vain lasipakkauksia. Lasipakkaukset toimitetaan tuottajayhteisölle jatkokäsittelyyn. Lasipakkauksjätteestä valmistetaan uusiolasia, joten se ei saa sisältää muuta lasijätettä, esim. keramiikkaa, tasolaseja tai uunivuokia.

Biojäte on aina lajiteltava. Sitä ei saa sijoittaa sekajätetastiaan. Biojätteen keräykselle on kaksi vaihtoehtoa: kompostointi tai kiinteistökohtainen erilliskeräys.

Tekstiilijätteestä on jäteasetuksen nojalla annettu kunnalle 1.1.2023 alkaen alueellinen vastaanottovelvoite. Kiinteistön haltija toimittaa poistotekstiilit Ekokymppin osoittamaan paikkaan, jossa tekstiilijäte lajitellaan materiaalien mukaisesti ennen laitospöytä. Tekstiilijäte toimitetaan kotimaiselle käsittelylaitokselle, joka valmistaa siitä uusiokuitua mm. tekstiiliteollisuuden käyttöön.

Puutarhajäte, risut ja oksat sekä käsittelemätön puujäte, joita ei käsitellä omatoimisesti kiinteistöllä jätehuoltomääräysten mukaisesti, on toimitettava säännöksen mukaisesti Ekokymppin osoittamaan vastaanottoaikkaan. Jätteiden sallitusta omatoimisesta käsittelystä, kuten puun polttamisesta kiinteistön tulisijoissa ja puutarhajätteen kompostoinnista, on erilliset säännökset jätehuoltomääräyksissä.

Rakentamis- ja purkutoiminnassa syntyy merkittäviä määriä jätteitä. Etusijajärjestyksen mukaisesti mahdollisimman suuri osa rakennustyömailla erotettavissa olevista käytökelpoisista esineistä ja aineista on pyrittävä käyttämään uudelleen. Kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvissa toiminnoissa, mukaan lukien asumisessa, syntyvä rakennus- ja purkujäte lajitellaan jäteasetuksen mukaisesti. Jäteasetuksen vaatimukset koskevat myös elinkeinotoimintaa. Asbestin käsittelyssä, pakkaamisessa ja kuljetuksessa on noudatettava mitä jäteasetuksessa on määrätty.

Vaaralliset jätteet ja erityisjätteet on kerättävä erikseen ja toimitettava käsiteltäväksi jätehuoltomääräysten mukaisesti, sillä nämä jätteet voivat aiheuttaa terveys- ja ympäristöhaittoja, jos ne laitetaan sekajätteen joukkoon.

Tuottajavastuunalaiset jätteet on lajiteltava erikseen ja toimitettava tuottajan järjestämään vastaanottoaikaan. Tuottajavastuunalaisia jätteitä ovat esimerkiksi paristot ja akut, sähkö- ja elektroniikkaromu ja ajoneuvojen renkaat. Kun ne toimitetaan tuottajien vastaanottoon, ne saadaan asianmukaiseen jatkokäsittelyyn. Pantilliset juomapakkaukset on toimitettava näitä varten järjestettyihin palautuspisteisiin, josta ne saadaan toimitettua uusio- tai materiaalihyötykäyttöön.

Määräyksissä on tarkennettu sitä, ettei kiinteistöllä erilliskerättyä hyötyjätettä saa luovuttaa Ekoympin tai tuottajan keräyksen lisäksi muille toimijoille tai muuhun paikkaan eivätkä muut toimijat saa ottaa sitä vastaan kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvilta kiinteistöiltä.

15 § Sekalainen yhdyskuntajäte (sekajäte energiaksi)

Vaikka jätteet lajitellaan huolellisesti, syntyy kiinteistöillä aina myös sellaista jätettä, joka ei ole hyötyjätettä. Kaikilla kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen piiriin kuuluvilla kiinteistöillä on oltava sekalaiselle yhdyskuntajätteelle kiinteistökohtainen jäteastia tai kimppa-astia. Aluekeräyspisteen käyttäjien on toimitettava sekalainen yhdyskuntajäte aluekeräyspisteeseen.

Muu muovijäte (pois lukien muovipakkaukset), esimerkiksi lelut, sadeasusteet, muoviasiat tai muoviset kalusteet, sijoitetaan sekalaisen yhdyskuntajätteen jäteastiaan energiana hyödynnettäväksi, mikäli ne kokonsa puolesta soveltuvat sijoitettavaksi siihen. Suurikokoiset muovijätteet toimitetaan Ekoympin vastaanottopisteisiin eli lajitteluasemille tai jätekeskukseen energiana hyödynnettäväksi.

Sekalainen yhdyskuntajäte ohjautuu energiahyötykäyttöön Riikinvoiman ekovoimalaitokseen Leppävirralle Varkauteen. Jäte poltetaan ja siitä tuotetaan sähköä ja kaukolämpöä. Tämän vuoksi sekalaisen yhdyskuntajätteen joukkoon ei saa laittaa suuria määriä energiahyödyntämiseen soveltumattomia jätteitä kuten lasia, keramiikkaa, metallia ja biojätettä. Metallia, lasia ja keramiikkaa kuluttavat laitteistoa ja lisäävät siten ekovoimalaitoksen huoltokustannuksia. Biojäte heikentää poltettavan materiaalin lämpöarvoa ja laatua. Lisäksi edellä mainitut jätejakeet lisäävät merkittävästi kuljetuksia ja kuljetuksiin liittyviä päästöjä.

Lasipakkauksia (lasipurkkeja ja -pulloja) eikä metallia saa laittaa sekajäteastiaan edes pieniä määriä, koska ne voi toimittaa vaivattomasti joko kiinteistöllä olevaan erilliskeräykseen tai RINKI-ekopisteeseen. Suuret määrät ja isommat kappaleet lasijätettä ja keramiikkaa on toimitettava Ekoympin vastaanottopisteisiin. Yksittäiset pienet lasi- ja keramiikkaesineet voi laittaa sekajäteastiaan. On huomattava, että vaarallisia jätteitä ei saa missään tapauksessa laittaa sekalaisen yhdyskuntajätteen astiaan.

16 § Asumisessa syntyvien kierrätettävien jätteiden kiinteistökohtaiset erilliskeräysvelvoitteet

Ekokymppi järjestää bio- ja hyötyjätteen kiinteistöittäisen keräyksen erilliskeräysalueilla vastuulleen kuuluville kiinteistöille. Ekokymppi on tehnyt jätehuoltomääräysten pohjaksi palvelutasopäätöksen, jossa on määritelty erilliskeräysalueen laajuus kartalle. Kartat ovat nähtävissä Ekokymppin verkkosivuilla. Erilliskeräysalueen ulkopuolelle jäävien kiinteistöjen haltijat voivat halutessaan erilliskerätä kierrätettävät jätteet ja sopia niiden kiinteistöittäisestä kuljetuksesta jätehuoltourakoitsijoiden kanssa.

Erilliskeräysalueisiin voidaan virkamiestyönä tehdä pieniä muutoksia rajauksiin, jos tietyllä alueella asumiseen käytettävien kiinteistöjen määrä lisääntyy tai vähenee. Tämän lisäksi erilliskeräysaluetta voidaan muuttaa, mikäli uusia taajama-alueita rekisteröidään. Kunnan järjestelmälle keräykselle on asetettu tietynkokoisille taajama-alueille erilliskeräysvelvoitteita.

Kiinteistöllä syntyvän biojätteen voi jäteasetuksen mukaan kompostoida kiinteistöllä erilliskeräykseen liittymisen vaihtoehtona.

17 § Muilla kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvilla kiinteistöillä syntyvien kierrätettävien jätteiden lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet

Jäteasetuksessa annetaan erilliskeräysvelvoitteet myös muiden kuin asumisessa syntyvien jätteiden kiinteistöittäiselle keräykselle. Määräykset koskevat kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin jätelain 32 §:n perusteella kuuluvia kiinteistöjä, kuten kuntien virastoja, kouluja ja päiväkotia. Erilliskeräysvelvoitteet on asetettu edellä mainituille kiinteistöille siten, että erilliskeräys on järjestettävä aina, kun kiinteistöllä syntyy kyseistä jätelajia yli säännöksessä mainitun kilorajan viikossa. Erilleen kerättävät jätelajit ovat samat kuin 14 §:ssä eriteltyt jätteet.

4 Luku Omatoiminen käsittely ja hyödyntäminen

18 § Kompostointi

Biohajoavat elintarvike- ja puutarhajätteet on suositeltavaa kompostoida kiinteistöllä. Kompostoinnilla biojätteet saadaan hyödynnettyä kiinteistöllä. Jätehuoltomääräyksissä mahdollistetaan biojätteen kompostointi, kun se tehdään säännöksen mukaisesti siten, ettei haittoja aiheudu. Kompostointiin ei kiinteistöillä velvoiteta, sillä väärin hoidettuna kompostoinnista voi olla enemmän haittaa kuin hyötyä. Kompostiin saa laittaa vain maatuvaan jätettä, koska vain tällainen jäte voidaan kompostoida käsitellä haittottomaksi.

Elintarvikejätteiden kompostointia varten on määräyksen mukaan oltava suljettu kompostori eli siinä on oltava pohjalevy tai -verkko sekä kansi. Pohjalevy tai -verkko estää haittaeläinten, kuten jyrsijöiden, pääsyn kompostoriin. Kansi ehkäisee mahdollisia kompostoinnin hajuhaittoja, suojaa kompostia haittaeläimiltä ja estää sadevesien hallitsemattoman pääsyn kompostoriin. Jos kompostointia tehdään myös talviaikaan, on

kompostorin oltava lämpöeristetty. Näin kompostoituminen pysyy käynnissä mahdollisimman pitkälle talveen ilman, että komposti jäätyy. Elintarvikejätteiden kompostointi ei ole kompostorille asetettujen vaatimusten vuoksi sallittua esimerkiksi aumassa, kompostointikehikossa tai avolantalassa.

Jotta kyseessä olisi asianmukainen kompostointi, elintarvikejätteen tulee olla selvästi maaton ennen kuin se poistetaan kompostorista. Mikäli käytössä on sisäkompostori, jossa kompostointiaika on lyhyt, eivät elintarvikejätteet tavallisesti ehdi maata riittävästi, vaan tarvitaan vielä toinen suljettu kompostori massan jälkikompostointia varten. Bokashilla tai muulla vastaavalla menetelmällä fermentoitu biojäte tulee vielä jälkikäsittellä multatehtaassa, sitä ei saa sellaisenaan haudata maahan. Multatehdas on esim. saavi, jossa on multaa. Bokashi sekoitetaan huolella multaun ja päälle levitetään vielä multakerros. Bokashi muuttuu muutamissa viikoissa mullaksi. Multatehdas tulee sijoittaa sisätiloihin, näin multaantuminen nopeutuu, eikä ole pelkoa haittaeläimistä. Valmis multa voidaan käyttää puutarhassa tai varastoida ulkotiloihin.

Kompostin sijoittamisessa on huomioitava se, ettei siitä saa aiheutua ympäristö- eikä hajuhaittaa tai muuta haittaa naapureille. Muun kuin pelkän puutarhajätteen kompostin on oltava riittävän suojaetäisyyden päässä talousvesikaivosta ja vesialueesta veden pilaantumisen ehkäisemiseksi. Kompostori voidaan kuitenkin aina sijoittaa rakennuslupakuviin merkittyyn jätehuollolle varattuun tilaan, johon myös jäteasiat on sijoitettu.

Elintarvikejätteen kompostoinnista asuin- ja vapaa-ajan kiinteistöillä on tehtävä kirjallinen ilmoitus Ekokympille. Ilmoituksen sisällöstä on annettu säädös jäteasetuksen 43 §:ssä. Näitä tietoja ovat kiinteistön haltijan nimi ja yhteystiedot, kiinteistön osoite ja mahdollisuuksien mukaan kiinteistö- tai rakennustunnus, rakennuksen tyyppi ja asuinhuoneistojen määrä muusta kuin omakotitalosta, jätteen käsittelystä vastaavan henkilön nimi ja yhteystiedot, kompostorin käyttötilavuus sekä vuotuisten käyttökuukausien määrä. Ilmoituksen perusteella tieto kompostoinnista viedään jätehuollon kuljetusrekisteriin ja se on käytettävissä sekä valvontaa, neuvontaa että raportointia varten. Jäteasetus säätelee, että kompostointi-ilmoitus on määräaikainen ja se on päivitettävä vähintään viiden vuoden välein. Ilmoitus on jätettävä jäteasetuksen mukaisesti kahden kuukauden kuluessa siitä, kun kompostointi aloitetaan. Kompostoinnin lopettamisesta on myös ilmoitettava. Se on tehtävä kahden kuukauden kuluessa lopettamisesta.

Määräyksissä on asetettu erityisiä velvoitteita kuivakäymäläjätteen, lemmikkieläinten ulosteiden ja laitepuhdistamolietteiden kompostointiin, sillä niitä erikseen kompostoitaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota hygieniaan ja hajuhaittojen torjumiseen. Kompostointi on tämän vuoksi sallittua vain tarkoitukseen sopivassa ja hyvin ilmastoidussa kompostorissa, joka on suojattu haittaeläinten pääsylvältä, ja jonka valumavesien pääsy maahan on estetty.

Puutarhajätettä saa kompostoida lämpöeristämättömässä kompostorissa, kompostointikehikossa tai aumassa, sillä se on ominaisuuksiltaan sellaista, ettei haittoja helposti aiheudu. Kompostoinnin pitää kuitenkin olla hallittua ja puutarhajätteiden kompostiakin pitää hoitaa, sillä pelkkä puutarhajätteiden läjittäminen ei ole kompostoimista. Puutarhajätettä ei saa kuljettaa puistoihin tai muille yleisille tai yksityisille alueille, jossa se rumentaa ympäristöä ja vähentää viihtyvyyttä. Jos puutarhajätettä ei kompostoida

omalla kiinteistöllä, se on kuljetettava Ekokympin järjestämiin puutarhajätteen vastaanottopaikkoihin.

18a § Muut omatoimisen jätteenkäsittelyn määräykset

Jätevesiviemäriin liitettyjen jätemyllyjen käyttäminen on kielletty, koska ne voivat aiheuttaa ongelmia viemäriverkostossa. Myös ylimääräisen rasvan johtaminen jätevesiviemäriin on kielletty, koska rasva jähmettyy viemäreihin. Nestemäistä rasvaa ei voi laittaa myöskään biojätteen erilliskeräykseen tai sekajäteastiaan, vaan se on ensin koivetettava tai esimerkiksi imeytettävä paperiin. Pienet määrät ylimääräistä rasvaa voi kompostoida.

Vaarallisen jätteen kuten esimerkiksi liuottimien, bensiinin ja öljyjen johtaminen viemäreihin on kielletty.

19 § Jätteen polttaminen

Jätteiden hävittäminen polttamalla on jätehuoltomääräyksissä pääsääntöisesti kielletty. Kiinteistön tulisijoissa voidaan polttaa risuja ja oksia sekä puhdasta, kuivaa, kylälästämatöntä ja maalaamatonta käytöstä poistettua puutavaraa eli puhdasta jättepuuta. Tällaista materiaalia voidaan polttaa ilman haittoja. Sen sijaan käsitellyn puun, kuten paine- ja pintakäsitellyn puun, lastulevyn ja muovipinnoitettujen puulevyjen poltto on vähäisessäkin määrin kiellettyä.

Paperia, pahvia ja kartonkia voidaan kiinteistöjen tulisijoissa polttaa vähäisiä määriä vain sytykkeenä. Tällöinkin on huomattava, ettei polteta aikakauslehtiä tai sellaisia kartonkipakkauksia, joissa on myös metalli- tai muovikalvot (esim. maito- ja mehupurkit). Muutoin kuin sytykkeenä jätettä ei saa polttaa lainkaan. Muovijätteiden poltto on kokonaan kielletty.

Kun jätteitä poltetaan pienikiinteistöjen tulisijoissa, palamisolosuhteet eivät ole sellaisia, mitä hallitulta yhdyskuntajätteiden poltolta edellytetään. Savukaasujen mukana ympäristöön joutuu nokea ja hajua sekä terveydelle haitallisia yhdisteitä, jotka voivat pilata ympäristöä ja heikentää viihtyvyyttä.

Jätteiden avopoltto on kiellettyä. Avopolttolla tarkoitetaan myös jätteiden polttamista tynnyrissä tai vastaavassa astiassa. Avopolttona voidaan polttaa ainoastaan kuivia olkia, risuja, oksia, kantoja ja puhdasta puuta taajaman ulkopuolella, mutta tällöinkin on huomioitava, ettei toiminnalla saa aiheuttaa haittaa ympäristölle tai naapureille. Suurempien erien avopoltoista on syytä ilmoittaa etukäteen pelastusviranomaisille. Ohjeita risujen, oksien ja hakkuutähteiden polttamisesta on pelastusviranomaisen internet-sivuilla osoitteessa esimerkiksi www.kainuunpelastuslaitos.fi.

Taajamissa, joissa asuu ja oleskelee paljon ihmisiä, ei pihanhoitotöissä syntyvien jätteiden avopolttaminen ole sallittua haittojen vuoksi. Puutarhajätteen vastaanotto on kunnissa järjestetty, joten ne voidaan käsitellä asianmukaisesti ja kohtuullisin

kustannuksin muutenkin kuin polttamalla. Suuri osa puutarhajätteistä voidaan myös käsitellä kiinteistökohtaisesti kompostoimalla tai hakettamalla oksat ja risut katteeksi.

20 § Jätteen hautaaminen tai upottaminen

Jätteiden hautaaminen maahan tai upottaminen vesistöön on hallitsematonta jätteiden käsittelyä, joka on jätelain nojalla kiellettyä. Jätteiden maahan hautaaminen ja vesistöön upottaminen voi myös pilata ympäristöä. Tämän vuoksi jätteen hautaaminen tai upottaminen on määräyksessä erityisesti kielletty.

Jätteen hautaamiseen liittyvistä poikkeuksista, kuten metsästyksen teurasjätteistä ja kuolleista eläimistä, on annettu määräyksissä erilliset säännökset.

21 § Jätteen hyödyntäminen omassa maanrakentamisessa

Jätteen hyödyntäminen omassa maanrakentamisessa on lähtökohtaisesti kielletty. Kiinteistöllä voi kuitenkin syntyä puhdasta betoni- ja tiilimurskaa esim. rakentamisen ja purkamisen seurauksena. On järkevää korvata niillä vastaavaan tarkoitukseen käytettäviä maanrakennusmateriaaleja. Tällä tavoin hyödynnettävät materiaalit saa käyttää vain omassa maanrakentamisessa. Hyödyntämisestä on aina ilmoitettava 30 vuorokautta ennen kunnan ympäristösuojeluviranomaiselle, joka tarvittaessa antaa myös lisäohjeita. Ylijäämämaata ei luokitella jätteeksi, jos se on puhdasta ja sen hyödyntäminen tosiasiallista. Tosiasiallisella hyödyntämisellä tarkoitetaan sitä, että syntyvän ylijäämämaan hyödyntämisen tulee olla suunnitelmallista ja varmaa eli hyödyntämistapa ja -paikka on esitetty esimerkiksi rakennusluvassa tai tiesuunnitelmassa. Tällaisen ylijäämämaan hyödyntämistä ei siten voida säädellä jätehuoltomääräyksissä.

5 Luku Jäteastiat

22 § Jäteastiatyypit

Määräyksissä edellytetään, että kiinteistön haltijan on järjestettävä kiinteistölleen riittävä määrä jäteastioita määräysten mukaista jätteiden keräämistä varten. Tällä varmistetaan, että kiinteistöllä on syntyvään jätemäärään ja -laatuun nähden asianmukaiset keräysvälineet.

Määräyksen mukaan jäteastian on oltava sellainen, että se soveltuu kerättävälle jätelajille, jotta jätteet saadaan kuormattua toimivasti jäteautoon. Jäteastian koon on vastattava kiinteistöllä syntyvää jätemäärää ja astian on oltava aina suljettavissa tyhjennysväli huomioon ottaen. Jos näin ei ole, jätteet voivat levitä ympäristöön aiheuttaen roskaantumista.

Jäteastiassa tulee olla pyörät ja sen tulee olla umpinainen. Tämä perustuu jätteenkuljettajien työturvallisuuteen sekä mahdollisuuteen tyhjentää jäteastiat koneellisesti. Esimerkiksi jätessäkkikiellolla pyritään parantamaan kuljettajien työturvallisuutta. Säkkien nostaminen ja kantaminen sekä säkkien mahdollisesti sisältämät viiltävät ja pistävät esineet aiheuttavat jätteenkuljettajalle työturvallisuusriskin. Satunnaisesti voidaan kuitenkin käyttää lisäsäkkejä, jos jäteastia on täynnä. Mikäli tätä

tapahtuu usein, on jäteastian tyhjennysväliä tihennettävä siten, että tarvetta lisäskätkien käytölle ei ole.

Kiinteistön jäteastian tilavuus on valittava siten, että jätemäärän vaihdellessakin jätteet mahtuvat aina jäteastiaan. Lisäksi erityistä huomiota on kiinnitettävä siihen, että erilliskerättäviä hyötyjätteitä varten varataan riittävästi astiatilavuutta. Näin hyötyjätteitä ei ohjaudu ylitäytön vuoksi sekalaisen yhdyskuntajätteen astiaan.

Rikkinäisiä jäteastioita ei saa käyttää. Jäteastia pitää olla sellaisessa kunnossa, että se ei aiheuta vaaraa jätteiden tuojalle eikä tyhjentäjälle, esimerkiksi pikakonttien kansien tulee olla eheitä, jotta jäteastia voidaan turvallisesti tyhjentää.

23 § Jäteastian merkitseminen

Jäteastiat on määräyksen mukaan merkittävä kyseistä jätelajia osoittavalla tekstitaralla, jotta sekä tyhjentäjälle että käyttäjälle on selvää, mitä jätettä kukin astia sisältää. Lisäksi tyhjennyksistä vastaavan yhteystiedot on löydyttävä jäteastioista tai niiden välittömästä läheisyydestä, jotta ongelmatilanteissa yhteystiedot ovat asiakkaille helposti nähtävissä. Kiinteistön haltija vastaa jäteastian merkitsemisestä. Mikäli kiinteistölle on toimitettu jäteastia bio- ja hyötyjätteelle Ekokymppin astiapalvelun kautta, on Ekokymppi merkinnyt jäteastian asianmukaisella tavalla. Kiinteistön haltijan tulee tämän jälkeen huolehtia, että jäteastian merkinnät pysyvät kunnossa ja tarvittaessa ilmoittaa uusimistarpeista Ekokymppille.

Jäteastia, joka ei sijaitse kiinteistön välittömässä läheisyydessä, on yksilöitävä. Yksilöinti voi olla esimerkiksi kiinteistön haltijan nimi tai osoite. Jäteastian yksilöinti varmistaa, että jätteenkuljettaja tyhjentää oikean jäteastian esimerkiksi sellaisissa paikoissa, joissa on lähekkäin useiden kiinteistöjen jäteastioita.

24 § Jäteastioiden täyttäminen

Jäteastioiden täyttämistä koskevalla määräyksellä ohjataan sitä, että jäteastioihin laitetaan vain niihin kuuluvia jätteitä ja astiat täytetään oikein. Määräyksissä on annettu jäteastioille maksimipainot, joita noudattamalla niiden tyhjentäminen on turvallista ja astioiden rikkoontumisvaaraa ei ole.

Jätteiden pitää aina mahtua kiinteistön jäteastioihin. Jos kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen soveltuva jäte ei yksittäisessä poikkeustapauksessa mahdu kokonsa tai määränsä puolesta jäteastiaan, se voidaan määräyksen mukaan tilapäisesti sijoittaa jäteastian välittömään läheisyyteen, josta se kuormataan jäteauton kyytiin. Ylimääräinen jäte on pakattava niin, että jäteauton kuljettaja saa sen yksin turvallisesti ja helposti kuormattua, esimerkiksi vahvaan jätessäkkiin. Sellaisia jätteitä, joita kuljettaja ei voi yksin kuormata, kuten rikkoutuneita huonekaluja, ei saa jättää jäteastian viereen, vaan jätteen haltijan on järjestettävä kuljetus Ekokymppin osoittamaan vastaanottoaikaan kuten jätehuoltomääräysten 12 §:ssä on määrätty.

Määräyksessä on lueteltu ne aineet ja esineet, jotka on ennen jäteastiaan sijoittamista pakattava huolellisesti, jottei astia likaannu. Lisäksi on määrätty, mitä jätteitä ei saa laittaa lainkaan yhdyskuntajätteiden jäteastioihin. Luettelossa on mainittu esimerkiksi palo- ja räjähdysvaaraa aiheuttavat jätteet, vaaralliset jätteet ja nestemäiset jätteet. Ylipäättään mitään sellaista jätettä, joka voi aiheuttaa työturvallisuusriskin tyhjentäjälle, vahingoittaa jäteastiaa tai kuljetuskalustoa tai vaikeuttaa merkittävästi jätteen kuormausta tai purkamista, ei saa laittaa jäteastiaan. Jotkin jätteet, kuten vaaralliset aineet, aiheuttavat haittaa tai vaaraa loppukäsittelyssä. Määräyksellä pyritään varmistamaan käyttäjän, jätehuollon toteuttajan ja ympäristön kannalta turvallinen ja toimiva jätehuolto.

25 § Tyhjennysvälit

Tyhjennysvälejä koskevassa määräyksessä on säädetty, miten usein kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen piirissä olevat jäteastiat tulee tyhjentää. Määräys on annettu, koska säännölliset, riittävät tyhjennysvälit tukevat kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen logistiikkaa ja varmistavat, ettei jätteistä aiheudu haittoja ympäristölle tai terveydelle. Riittäväillä tyhjennysväleillä varmistetaan myös se, ettei jätteitä käsitellä kiinteistöllä määräysten vastaisesti esimerkiksi polttamalla tai viedä luvattomiin paikkoihin sen vuoksi, etteivät ne mahdu kiinteistön jäteastiaan pitkän tyhjennysvälin vuoksi. Ekokymppi valvoo tyhjennysvälien toteutumista jätteenkuljetusrekisterissä.

Vähän jätettä tuottaville pienille talouksille on mahdollistettu tietyin edellytyksin normaalia pidempi tyhjennysväli. Entistä pidemmän tyhjennysvälin mahdollistamisella pyritään kannustamaan jätteiden synnyn ehkäisyyn ja jätteiden lajitteluun. Samalla kuitenkin varmistetaan, että tyhjennysvälit ovat riittävän tiheät siten, ettei jätettä ohjaudu epäasianmukaiseen käsittelyyn eikä jätteistä aiheudu haittaa. Mikäli kiinteistölle halutaan määräyksistä poikkeava pidempi tyhjennysväli, on sitä haettava Ekokympiltä kirjallisesti. Hyväksytyt päätökset jälkeen kiinteistön haltijan on sovittava pidemmästä tyhjennysvälistä vielä jäteastian tyhjentäjän kanssa, jotta tyhjennysväli soveltuu järkeväällä tavalla jätteenkuljettajan tyhjennysreitille.

Jäteastiat on aina mitoitettava oikein syntyvään jätemäärään nähden. Jos jätettä syntyy vain vähän, on perusteltua valita 140 litran tai korkeintaan 240 litran jäteastia. Syntyvään jätemäärään nähden ylisuuren jäteastian käyttö ei oikeuta tyhjennysvälin pidentymiseen. Toisaalta ei tule käyttää liian pieniä jäteastioita.

26 § Kunnossapito ja pesu

Jäteasetuksen 10 § velvoittaa pitämään jäteastian kunnossa ja pesemään sen riittävän usein, jotta keräyksestä ei aiheudu haittaa tai vaaraa terveydelle tai ympäristölle. Jäteasetuksen mukaan sekajäteastiat on pestävä kerran vuodessa ja biojäteastia kaksi kertaa vuodessa. Kiinteistön haltijan järjestämässä kuljetuksessa (mm. sekalainen yhdyskuntajäte) jäteastioiden kunnosta ja pesusta huolehtii kiinteistön haltija. Ne biojäteastiat, jotka kuuluvat Ekokymppin järjestämään kuljetukseen, pestään kaksi kertaa

vuodessa osana Ekokymppin astiapalvelua ja hyötyjäteastiat vastaavasti tarpeen mukaan.

6 Luku Jätteen keräyspaikat

27 § Jäteastian sijoittamista koskevat määräykset

Määräyksissä on asetettu keräyspaikalle vaatimukset, joilla varmistetaan toimiva ja turvallinen jätteiden keräys ja kuljetus. Jätteiden keräykselle on valittava kiinteistöllä paikka, jossa jätteiden keräyksestä ja kuljetuksesta ei aiheudu tarpeetonta haittaa tai vaaraa kiinteistön muulle käytölle, liikenteelle, ympäristölle tai tyhjentäjälle. Ajoväylien tulee olla kantavia, ja jätteenkuljetusten sujuvuuden ja yleisen turvallisuuden vuoksi keräyspaikan välittömässä läheisyydessä on oltava raskaalle kalustolle sopiva kääntöpaikka.

Jätteen keräyspaikan sijainnissa on jätehuoltomääräysten lisäksi otettava huomioon kunkin kunnan rakennusjärjestys ja paloturvallisuusnäkökohdat sekä rakentamismääräyskokoelma.

Keräyspaikka on määräysten mukaan mitoitettava siten, että eri jätelajien jäteastiat voidaan siirtää tyhjennettäväksi siirtämättä muita jäteastioita. Kiinteistöillä on suositeltavaa varata keräyspaikkaan tilavuutta siten, että siihen mahtuu nykytilannetta enemmänkin jäteastioita, koska lajitteluvaihtoivat voivat muuttua. Keräyspaikkaan tulee olla esteetön pääsy, jotta kaikki keräyspaikan käyttäjät voivat tuoda jätteet jäteastioihin vaivattomasti. Keräyspaikan on oltava saavutettavissa ilman kynnyksiä, porrasta tai muuta estettä, koska esteet hankaloittavat jätteiden keräystä. Jos korkeuseroja on, keräyspaikalle on järjestettävä riittävän loivat luiskat. Oviaukkojen on oltava riittävän leveät, jotta jäteastiat mahtuvat siinä vaivatta.

Keräyspaikan pohjalle ja jäteastioiden siirtoväylille on annettu määräyksiä, joilla parannetaan jäteastioiden tyhjennettävyyttä ja kestävyyttä sekä jätteenkuljettajien työturvallisuutta. Lisäksi keräyspaikan kunnossapidolle, kuten lumitöille ja liukkauden estolle, on asetettu määräyksessä vaatimukset. Keräyspaikan ylläpidosta on huolehdittava, jotta keräyspisteen käyttäjät ja jätteenkuljettaja voivat liikkua keräyspaikalla turvallisesti ja jätteet saadaan tyhjennettyä toimivasti.

Väärinkäsitysten välttämiseksi määräyksessä on maininta siitä, että keräyspaikka on varattava ainoastaan jätehuollolle eikä sitä voida käyttää muuna varastona. Keräyspaikan välittömään läheisyyteen ei saa jättää sellaista tavaraa, jota ei ole tarkoitettu vietäväksi jätteen käsittelypaikalle tai hyödynnettäväksi, koska muutoin on vaarana, että tavarat kuormataan jätteenä jäteautoon. Muuta tavaraa kuin jätettä ei saa muutoinkaan säilyttää jäteastioissa kiinteistöllä siten, että jätteenkuljettaja voi erehtyä kuormaan tavarat jäteautoon.

28 § Jäteastian sijoituspaikan tai jäteastian lukitseminen

Monilla kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen kuuluvilla kiinteistöillä keräyspaikka tai jäteastiat on lukittu. Kiinteistön haltijan on huolehdittava, että jätteenkuljettajalla on lukitukseen sopiva avain. Lukitukseen liittyvistä kustannuksista ja sen huollosta vastaa aina kiinteistön haltija. Ekokymppin on hyvä tietää ne jätteiden sijoituspaikat, jotka ovat lukittuja esim. tilapäisen kuljettajan tai urakoitsijan vaihdon yhteydessä. Ekokymppi kirjaa lukitut sijoituspaikat jätteenkuljetusrekisteriin.

29 § Alueelliset jätteiden keräyspaikat (sekalaisen yhdyskuntajätteen aluekeräyspisteet, ekopisteet/kierrätyspisteet/hyötyjättepisteet)

Alueellisia jätteiden keräyspisteitä koskevat määräykset ovat voimassa Ekokymppin, tuottajien ja mahdollisten muiden tahojen järjestämällä alueellisilla keräyspisteillä, kuten aluekeräyspisteillä sekä RINKI-ekopisteillä. Määräyksillä ohjataan sekä keräyspisteitä käyttäviä tahoja että keräyspisteiden pitäjiä.

Keräyspisteen käyttäjille asetetuilla vaatimuksilla varmistetaan, ettei keräyspaikoille tuoda jätteitä, joiden käsittelyyn ei ole varauduttu tai joille ei ole tilaa. Keräyspisteisiin kuulumattomat jätteet aiheuttavat hankaluuksia ja lisäkustannuksia jätteiden kuljettamiselle ja käsittelylle. Jätteitä ei voi jättää täyden jäteastian viereen vaan on käytettävä muuta keräyspistettä. Näin ehkäistään roskaantumista.

Keräyspisteiden pitäjille on asetettu pisteiden ylläpitoon ja jäteastioiden tyhjentämiseen liittyviä määräyksiä, jotta voidaan estää terveyshaitat, ympäristön likaantuminen ja roskaantuminen. Alueellisissa keräyspisteissä on oltava määräysten mukaan ylläpidosta vastaavan tahon ja tyhjennyksestä vastaavan tahon yhteystiedot, jotta asiakkaat voivat helposti ilmoittaa ongelmatilanteista, kuten liian täysistä jäteastioista.

7 Luku Jätteenkuljetus

30 § Kuormaaminen

Määräyksessä on asetettu sallitut ajat jätteiden kuormaukselle asuinkiinteistöillä tai niiden läheisyydessä. Määräyksellä rajoitetaan kuormauksesta aiheutuvaa melua erityisesti yöaikaan, jolloin melu on erityisen häiritsevää.

Tavallisesti jätteiden kuljetukset hoidetaan arkisin, mutta poikkeuksellisesti kuormaamisen tarvetta voi olla myös viikonloppuisin ja muina pyhäpäivinä viikolle sattuvien arkipyhien vuoksi. On tärkeää, että tarpeen vaatiessa pyhinäkin voidaan ajaa riittävän pitkät vuorot, jotta kuljetukset saadaan hoidettua kattavasti ja jätteenkuljetusryttäjien käytännön työ saadaan hoidettua ilman erityisjärjestelyjä.

Määräyksen mukaan jätteenkuljettajan on huolehdittava, että jätettä ei pääse leviämään kuormauksen aikana ympäristöön, ja ettei ympäristö roskaannu.

31 § Kuljettaminen

Määräyksissä on asetettu vaatimuksia sille, millaisessa säiliössä jätteet on kuljetettava tai miten jätteet on peitettävä, jottei jätettä pääse ympäristöön. Kuljetuksen aikana ympäristöön leviävä jäte voi aiheuttaa tapaturman vaaraa ja roskaantumista. Erilliskerättävät jätelajit on pidettävä erillään, jottei niiden hyötykäyttö hankaloidu.

Jätteen luovuttajan, jätteenkuljettajan ja jätteen vastaanottajan on oltava määräyksen mukaan selvillä mahdollisesta siirtoasiakirjan laatimisvelvoitteesta, joka koskee asumisessa syntyvien lietteiden, rakennus- ja purkujätteen, POP-jätteen, hiekan- ja rasvanerotuskaivojen lietteen, pilaantuneiden maa-ainesten sekä vaarallisten jätteiden kuljettamista. Jätelain 121 §:n mukaisen siirtoasiakirjan tarkoituksena on turvata jätteiden toimitus asianmukaiseen käsittelyyn, minkä lisäksi siirtoasiakirja luo edellytyksiä jätteiden kuljetusten seurantaan ja valvontaan. Lain mukaan siirtoasiakirja on laadittava sähköisenä. Ekokymppi tarjoaa TSV-asiakkailleen maksuttoman siirtoasiakirjapalvelun, jos asiakkaalla ei ole omaa järjestelmää käytössä. Tällöin Ekokymppi huolehtii myös velvollisuudesta toimittaa kuljetuksen tiedot kansalliseen SIIRTO-siirtoasiakirjarekisteriin. Jos jäte noudetaan kotitaloudesta, siirtoasiakirjavelvoitteesta huolehtii jätteen kuljettaja.

32 § Kuljetusrekisteri ja tietojen toimittaminen

Jätelain 39 §:ssä määrätään jätteenkuljettajan velvollisuudesta ilmoittaa tiedot tehdyistä jätteenkuljetuksissa. Velvoitetta on tarkennettu jäteasetuksen 42 §:ssä, minkä lisäksi tietojen toimittamisvelvollisuutta ja toimittamisen tapaa on täsmennetty jätehuoltomääräyksissä. Säännöksen mukaan jätteenkuljettajan on luovutettava jätehuoltoviranomaiselle kiinteistöittäin ja jätelajeittain eriteltyt tyhjennystiedot kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa kuljetetuista jätteistä neljännesvuosittain. Määräyksissä on täsmennetty vielä, että tiedot on tämän lisäksi toimitettava käytössä olevan jätteenkuljetusjärjestelmän edellyttämällä tavalla. Tämä tarkoittaa sitä, että kuljetustiedot on toimitettava Ekokympille kahden viikon välein kuljetustapahtumiin sisältyvien käsittelymaksujen laskuttamiseksi jätteenkuljettajilta.

Tiedot on toimitettava Ekokympille taulukkolaskentaohjelmalla muokattavissa olevassa muodossa. Tietojen tulee olla muokattavissa ilman lisäohjelmia tai koodityökaluja. Ekokymppi seuraa noin 50.000 asuin- ja vapaa-ajankiinteistön jätteenkuljetuksia ja jätehuollon määräysten mukaista toteutumista, joten suuren tietomäärän joustava ja tehokas siirtäminen ja käsitteleminen edellyttää sähköistä tiedonsiirtoa. Tiedot saadaan tällä tavalla vietyä rekisteriin oikeellisesti niin, että inhimillisten virheiden mahdollisuus tietojen syöttämisessä saadaan minimoitua ja työ on tehokasta. Kahden viikon välein toimitettavien kuljetustapahtumatietojen toimitustapa on lisäksi sovittu erikseen jätteenkuljettajien kanssa.

Kuljetusrekisteriin kirjattujen kiinteistökohtaisten tyhjennystietojen avulla Ekokymppi hoitaa sille jätelaissa määrättyä tehtävää seurata kiinteistöjen kuulumista järjestettyyn jätehuoltoon. Kuljetusrekisteriin kirjattujen tietojen perusteella seurataan myös jätehuoltomääräysten noudattamista, kiinteistöjen jäteastioiden tyhjennysvälejä ja kerätäviä jätelajeita.

33 § Jätteen vastaanotto- ja käsittelypaikat

Määräyksissä on määrätty, mihin jätteenkuljettajien on toimitettava kerätyt jätteet. Näin varmistetaan, että jätteet ohjautuvat asianmukaisesti ja kattavasti sille taholle, joka vastaa jätelain mukaisesti jätteiden käsittelystä.

Määräyksissä tuodaan esille myös yleiset vastaanotto- ja käsittelypaikkojen käyttämistä koskevat velvoitteet ja käytännöt. Määräyksellä pyritään siihen, että vastaanottopaikoille toimitetaan vain sinne tarkoitettua jätettä, jotta jatkokäsittely on toimivaa ja ympäristöhaittoja ei pääse syntymään.

8 Luku Asumisessa syntyvät jätevesilietteet ja muut kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvat jätevesilietteet

34 § Saostussäiliöiden ja umpisäiliöiden tyhjennys ja lietteen toimittaminen käsiteltäväksi

Kiinteistön lietesäiliöille on määräyksissä annettu vähimmäisvelvoitteita tyhjennysväleihin. Vakituksella asuinkiinteistöllä se on kerran vuodessa ja vapaa-ajan asuinnoilla kerran kolmessa vuodessa. Vähimmäistyhjennysvälejä on noudatettava, vaikka lietteen käsittely tapahtuisi kiinteistöllä omatoimisesti.

Lietteenpoiston vähimmäisvelvoite koskee sekä mustien että harmaiden jätevesien saostussäiliöitä riippumatta siitä, ovatko ne ympärivuotisessa käytössä vai eivät. Harmailla jätevesillä tarkoitetaan jätevettä, joka on peräisin ainoastaan pesemisestä, siivoamisesta, keittiöstä tai muusta vastaavasta toiminnasta. Harmaa jätevesi ei sisällä vesikäymälän huuhteluvettä tai esimerkiksi kuivakäymälän suotovesiä. Mustien jätevesien eli käymäläjätevesien käsittelyyn tarkoitetut saostussäiliöt on tyhjennettävä useamminkin, jos jätevesijärjestelmän valmistajan ohjeet näin edellyttävät.

Jätevesilietesäiliöiden lisäksi hiekan-, öljyn- ja rasvanerotuskaivojen tyhjentämisestä on huolehdittava säännöllisesti. Kyseisten kaivojen tyhjentäminen ja hoitaminen ovat ennakoivia toimia, joilla ehkäistään ongelmia viemäriverkostossa. Samoin on huolehdittava fosforinpoistokaivojen suodatinmassojen, biosuotimiin kertyvien massojen sekä maapuhdistamoiden massojen jätehuollosta.

Lietteet saa luovuttaa säännöksen mukaisesti kuljetettavaksi vain sellaiselle toimijalle, joka on hyväksytty ELY-keskuksen ylläpitämään jätehuoltorekisteriin.

Määräyksissä veloitetaan kuljettamaan kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluva liete Ekokymppin hyväksymään paikkaan. Tämä velvoite koskee lietteen kuljettajaa. Käytännössä vastaanottopaikkoina toimivat kunnalliset jätevedenpuhdistamot. Määräyksessä estetään lietteiden kuljettaminen laajamittaisesti esimerkiksi lähelle maatilalle, joka ei ole Ekokymppin hyväksymä käsittelypaikka. Lietteiden kuljettaminen vastaanottopaikkoihin, joilla ei ole edellytyksiä käsitellä lietteitä asianmukaisesti, voi pilata ympäristöä.

35 § Saostus- ja umpisäiliöiden kunnossapito ja kulku säiliöiden luokse

Turvallisen ja tehokkaan lietetyhjennyksen edellytyksiä ovat esteetön pääsy lietesäiliöille, ehjät ja turvalliset lietetilan rakenteet, jotka on merkitty riittävästi, jotta lietteenkuljettaja tunnistaa ne. Lietetilojen rakenteet pitää olla sellaisia, että niistä ei aiheudu työturvallisuusriskejä lietteenkäsittelijöille tai lietteenkuljettajille. Kaikki edellä mainitut velvoitteet koskevat kiinteistön haltijaa.

36 § Lietteiden omatoiminen käsittely

Jätehuoltomääräyksissä sallitaan tietyin edellytyksin pienimuotoinen lietteen omatoiminen käsittely. Myös muutaman naapurikiinteistön tai muun lähellä sijaitsevan kiinteistön (2-4 kiinteistön) yhteinen käsittely sallitaan. Muita lähellä sijaitsevia kiinteistöjä voivat olla esimerkiksi saman yksityistien varrella olevat kiinteistöt. Käsittely on kuitenkin oltava pienimuotoista. Jätelaki ei mahdollista muunlaista käsittelyä kunnallisen jätehuoltojärjestelmän ulkopuolella.

Lietteiden omatoimisella käsittelyllä mahdollistetaan lietteiden sisältämien ravinteiden hyötykäyttö lähellä lietteiden syntypaikkaa. Omatoiminen käsittely on mahdollista sitten, että lietteet levitetään käsiteltynä pellolle. Pellon on oltava kiinteistön haltijan omassa hallinnassa (omassa omistuksessa ja käytössä tai vuokrattu omaan käyttöön). Asia koskee useimmiten aktiiviviljelijöitä. Lietteiden levittäminen kielletään kuitenkin kokonaan pohjavesialueiden pelloille ympäristö- ja terveyshaittojen ehkäisemiseksi.

Liete tulee aina stabiloida ennen peltokäyttöä. Soveltuvia menetelmiä ovat esimerkiksi kalkkistabilointi tai termofiilinen stabilointi. Käsitellyn lietteen voi käytännössä sekoittaa myös lantalaan, mutta tällöin tulee tunnistaa ihmisperäisen jätevesilietteen tuomat viljelyrajoitukset. Käsitellyn lietteen sijoittaminen peltoon erikseen on useimmiten järkevämpää, sillä tällöin sen tarkka sijoituspaikka tiedetään ja viljelyrajoitukset rajoittuvat vain kyseiselle alueelle.

Määräyksissä edellytetään ilmoituksen tekemistä lietteiden omatoimisesta käsittelystä, jos kiinteistöllä käsitellään vesikäymälän jätevesiä sisältäviä lietteitä. Ilmoituksen tulee sisältää tiedot, joilla voidaan arvioida omatoimisen käsittelyn asianmukaisuus, mm. selvitys käsiteltävän lietteen määrästä ja laadusta sekä lietteiden hyödyntämipaikasta. Ilmoittaja vahvistaa allekirjoituksellaan, että omatoimisesti käsitelty liete on stabiloitu ennen mahdollista peltolevitystä. Jos ilmoituksen mukainen toiminta on asianmukaista, se merkitään jätteenkuljetusrekisteriin. Jos taas toiminta ei ole säännösten mukaista, tästä ilmoitetaan asiakkaalle, ja Ekokymppi voi kieltää kiinteistöltä omatoimisen lietteenkäsittelyn.

Mikäli kiinteistöllä syntyvä lietemäärä on vähäinen (alle 50 litraa vuodessa) voidaan lietteet kompostoida kiinteistöllä. Käytännössä tätä määrystä voidaan soveltaa lähinnä loma-asuntoihin, jotka eivät ole ympärivuotisessa käytössä. Harmaiden vesien jätevesilietteen voi kiinteistöllä kompostoida aina.

Saostussäiliöiden, laitepuhdistamoiden ja umpisäiliöiden lietteitä sekä muita vastaavia jätevesilietteitä tai jätevesiä ei saa säännöksen mukaan levittää metsään, muualle maastoon tai vesistöön. Tämä olisi jo jätelain nojalla kiellettyä hallitsematonta jätteiden käsittelyä, joka voisi pilata ympäristöä.

Käymäläjätettä ei saa laittaa kiinteistön jäteastioihin tai viedä aluekeräyspisteeseen hajuhaittojen ja jätteiden asianmukaisen käsittelemisen vuoksi. Ympäristöhaittojen takia käymäläjätettä ei saa haudata maahan kompostoimatta.

9 Luku Roskaantumisen ehkäiseminen

37 § Yleisötilaisuuksien jätehuolto

Yleisötilaisuuksia koskevat jätehuoltomääräykset perustuvat sekä roskaantumisen ehkäisemiseen että jätelain velvoitteeseen asianmukaisesta jätehuollosta. Yleisötilaisuuden järjestäjä on jätelain 74 §:n mukaan vastuussa yleisötilaisuuden seurauksena roskaantuneen alueen siivoamisesta, jos roskaaja itse ei huolehdi siivoamisesta. Määräyksissä veloitetaan yleisötilaisuuden järjestäjä huolehtimaan tilaisuuden jätehuollosta kokonaisuudessaan, ei pelkästään siivoamisesta. Velvoite jätehuollosta huolehtimiseen on merkittävä toimenpide roskaantumisen ehkäisemiseksi, sillä sen perusteella tilaisuuden järjestäjän on hankittava alueelle tarpeeksi jäteastioita ja huolehdittava niiden tyhjentämisestä tarpeen mukaan.

Myös lajittelu ja erilliskerääminen määrätään tilaisuuden järjestäjän vastuulle. Varsinkin isoissa yleisötilaisuuksissa hyötyjätteitä syntyy niin paljon, että lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteiden antaminen on tarpeen asianmukaisen ja turvallisen jätehuollon järjestämisen kannalta. Määräysten mukaiset lajittelovelvoitteet koskevat kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvia jätteitä. Määräyksissä on asetettu tarkempia painorajoja biojätteelle, keräyskartongille, keräyslasille, keräysmetallille ja muovipakkauksille. Jos painorajat jätemäärille ylittyvät, jätettä pitää kerätä omaan jäteastiaan. Yleisötilaisuuden järjestäjä voi tarvittaessa ohjeistaa tilaisuuteen osallistuvia tahoja jätehuollon järjestämisestä ja jäteastioiden hankkimisesta.

Yleisötilaisuuden tai -tapahtuman siivoamisvelvollisuudesta on määrätty, vaikka tilaisuudella ei olisi selkeää järjestäjää. Esimerkkinä tällaisista tilaisuuksista ovat Facebook-tapahtumat, joissa suuri joukko ihmisiä kokoontuu puistoon Facebookissa leviävän kutsun tai muun tiedon perusteella. Ensisijaisesti vastuu siivoamisesta on roskaajilla, mutta toissijaisesti tällaisen tapahtuman koollekutsujan on huolehdittava alueen siivoamisesta tapahtuman jälkeen.

Määräyksen mukaan suurimmista yleisötilaisuuksista on tehtävä jätehuoltosuunnitelma, joka tehdään pyydettäessä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Määräyksellä pyritään edistämään jätehuollon järjestelyjen huomioon ottamista jo tapahtumien suunnitteluvaiheessa.

38 § Roskaantumisen ehkäiseminen yleisillä alueilla

Jätelaissa annetaan tarkat määräykset roskaantumisen ehkäisemisestä sekä siitä, mikä taho on siivousvelvollinen eri tilanteissa. Määräyksissä annetaan näin ollen ainoastaan jätelain määräyksiä täsmentäviä velvoitteita.

Jätelaissa annettua roskaamiskieltoa on korostettu säännöksessä kieltämällä jätteiden sijoittaminen jäteastian ulkopuolelle yleisillä alueilla. Yleisten alueiden jäteastioiden ylläpitäjiä on lisäksi velvoitettu huolehtimaan jäteastian riittävästä tyhjennysvälistä ja alueen siisteydestä.

10 Luku Vaaralliset jätteet ja erityisjätteet

39 § Vaarallisten jätteiden jätehuolto

Jätehuoltomääräysten vaarallisia jätteitä koskevat määräykset velvoittavat kaikkia toimijoita, myös elinkeinotoiminnan harjoittajia. Vaarallista jätettä koskevilla määräyksillä säädetään turvallisen jätehuollon käytännön järjestelyistä.

Vaarallisia jätteitä ei saa sekoittaa toisiinsa tai muihin aineisiin tai jätteisiin. Vaikka jätelaissa ja -asetuksessa määrätään vaarallisten jätteiden erilläänpitovelvollisuudesta, tämä tuodaan esille lyhyesti myös jätehuoltomääräyksissä, sillä tämä on erittäin tärkeää vaarallisten jätteiden asianmukaisen käsittelyn järjestämiseksi. Vaarallisia jätteitä ei saa missään tapauksessa laittaa kiinteistöittäisen keräyksen piirissä oleviin jätteastioihin tai aluekeräyspisteisiin.

Vaarallisen jätteen varastoinnista väliaikaisessa paikassa voi aiheutua haittaa tai vaaraa ympäristölle ja terveydelle. Sen vuoksi jätehuoltomääräyksiin on sisällytetty väliaikaista varastointia koskeva määräys. Määräys enimmillään vuoden säilytysajasta ennen jatkovastaanottoon toimittamista koskee kaikkia kiinteistöjä.

Vaaralliset jätteet on toimitettava niille erikseen järjestettyihin vastaanottopaikkoihin. Kunnan on jätelain 32 §:n mukaisesti järjestettävä asumisessa syntyvien vaarallisten jätteiden jätehuolto sekä maa- ja metsätaloudessa syntyvien vaarallisten jätteiden jätehuolto, mikäli vaarallisen jätteen määrä ei ole kohtuuton. Siten näissä toiminnoissa syntyvät vaaralliset jätteet on määrätty toimitettavaksi Ekokymppin järjestämiin vastaanottopaikkoihin. Jos maa- ja metsätaloudessa syntyvä vaarallisen jätteen määrä on niin suuri, ettei vastaanotto paikassa ole kapasiteettia sen vastaanottamiseen, voidaan katsoa, ettei kyse ole kohtuullisesta jätemäärästä. Ekokymppi on järjestänyt vaarallisten jätteiden vastaanoton mm. jätekeskuksessa ja lajitteluasemilla sekä mobiilikeräyksissä, joissa vaaralliset jätteet otetaan valvotusti vastaan kontteihin. Lääkejätteet on toimitettava apteekkeihin, joiden kanssa Ekokymppi on sopinut vastaanotosta. Eläinlääkejätteitä vastaanotetaan lajitteluasemilla ja jätekeskuksessa.

Mikäli kyseessä on merkittävä erä vaarallista jätettä, tulee sen toimittamisesta sopia vastaanottajan kanssa. Tällöin vastaanottaja voi varautua suuren jätemäärän turvalliseen käsittelyyn ja varastointiin.

Vaarallisista jätteistä paristot ja akut, loisteputket ja elohopealamput sekä osa sähkölaitteista ovat tuottajavastuunalaisia jätteitä. Ne toimitetaan tuottajan tai jakelijan keräyksiin esimerkiksi päivittäistavara-kaupoissa oleviin keräyspisteisiin.

Vaarallisten jätteiden pakkaamisesta ja merkitsemisestä on säännökset jäteasetuksen 8 ja 9 §:ssä. Vaaralliset jätteet on pakattava tiiviisti kestäviin astioihin ja mahdollisuuksien mukaan alkuperäiseen pakkaukseen. Pakkauksesta tulee käydä ilmi vaarallisen jätteen nimi ja ominaisuudet. Tällä tavalla jätteen laatu ja ominaisuudet ovat varmasti tiedossa sekä jätteen haltijalla että jätteen vastaanottajalla, ja jäte osataan ohjata vastaanotto paikalta oikeanlaiseen käsittelyyn. Vaarallisia jätteitä ei turvallisuuden vuoksi saa säilyttää merkitsemättömissä pakkauksissa. Vaarallisia jätteitä ei pidä koskaan pakata elintarvikepakkauksiin turvallisuussyistä.

40 § Vaarallisten jätteiden kerääminen kiinteistöllä

Vaarallisen jätteen keräyspaikkaa koskevat määräykset koskevat kaikkia toimijoita, sillä ne liittyvät jätehuollon tekniseen järjestämiseen sekä turvallisuuteen. Määräykset eivät koske asuinkiinteistöjä. Pykälässä annetaan määräyksiä vaarallisten jätteiden säilyttämisestä turvallisesti asianmukaisissa astioissa. Lisäksi veloitetaan kiinteistön haltija tiedottamaan keräyspaikan käyttäjiä sen asianmukaisesta ja turvallisesta käytöstä. Tarkoituksena on, että vaarallisten jätteiden keräämisestä ja väliaikaisesta varastoimisesta ei aiheudu haittaa tai vaaraa terveydelle tai ympäristölle.

41 § Erityisjätteet

Erityisjätteet ovat muita kuin vaarallisia jätteitä, jotka vaativat kuitenkin haitallisuutensa tai muun laatunsa takia erityistoimia keräyksen, kuljetuksen tai käsittelyn aikana, kuten välitöntä peittämistä kaatopaikalla. Erityisjätteitä ovat esimerkiksi viiltävät ja pistävät jätteet (esimerkiksi neulat, ruiskut ja veitsenterät) sekä haisevat ja pölyävät (esimerkiksi tuhka) jätteet. Jottei näistä jätteistä aiheudu turvallisuusriskiä tai haittaa ympäristölle, on ne määrätty pidettäväksi muista jätteistä erillään ja pakkaamaan tiiviisiin, asianmukaisilla merkinnöillä varustettuihin astioihin.

42 § Terveystieteiden erityisjätteet

Terveystieteiden erityisjäte on pakattava kuten muukin erityisjäte eli kestäviin ja tiiviisiin pakkauksiin.

11 Luku Muut määräykset

43 § Tiedottamisvelvoite

Jätehuoltomääräyksissä on säädetty kiinteistön haltijalle velvollisuus tiedottaa jätehuollon lajittelu-, keräys- ja kuljetusjärjestelyistä kiinteistöllä asuville ja siellä työskenteleville. Tiedotusvelvollisuudella varmistetaan, että jätehuoltopalvelujen käyttäjät saavat tarvittavat tiedot jätehuollon asianmukaisesta hoitamisesta. Kiinteistön haltijan on määräyksen mukaan myös seurattava jätehuollon toteutumista kiinteistöllä. Näin

ollen kiinteistön haltijalla on velvoite seurata mm. sitä, että jätteen keräyspaikka täyttää jätehuoltomääräysten vaatimukset ja keräyspaikkaa käytetään oikein.

44 § Jätehuoltomääräysten seuranta ja valvonta

Ekokymppi hoitaa jätelain mukaiset ja toimialueensa kuntien sille siirtämät viranomais-tehtävät, joihin kuuluu myös jätehuoltomääräysten toteutumisen seuranta. Mikäli kiinteistön jätehuollon seurannassa huomataan puutteita tai muuta huomautettavaa, Ekokymppi tekee siitä ilmoituksen asiakkaalle ja tarvittaessa myös ympäristövalvonnan viranomaiselle, joka hoitaa jätehuollon valvontaa. Ekokymppi hoitaa seurantatehtäväänsä mm. jätteenkuljetusrekisterin avulla.

Jätehuoltomääräysten valvonta kuuluu jätelain mukaisesti kuntien ympäristönsuojeluviranomaisille ja ELY-keskuksille. Ympäristönsuojeluviranomaiset valvovat kaikkia toimijoita ja määräysten toteutumista kokonaisuudessaan. Ensisijaisesti valvontavastuu on kuntien ympäristönsuojeluviranomaisilla. Valvovilla viranomaisilla on mahdollisuus antaa valvontamääräyksiä jätehuoltomääräysten rikkomisesta ja käyttää tehosteena hallintopakkoa, kuten uhkasakkoa, teettämisuuhkaa tai keskeyttämisuuhkaa. Mahdollista on myös tutkintapyynnön tekeminen poliisille.

45 § Poikkeaminen jätehuoltomääräyksistä

Jätehuoltomääräykset ovat kunnallinen säädös, josta jätehuoltoviranomainen eli Ekokymppi voi yksittäisestä tapauksesta erityisestä syystä myöntää poikkeuksen. Lupaa poikkeamiseen tulee hakea kirjallisesti ja asia käsitellään hallintomenettelyä koskevan lainsäädännön mukaisesti. Poikkeukselle on oltava erityinen, perusteltu syy. Poikkeus voidaan myöntää vain niissä tapauksissa, joissa hakija kykenee muulla kuin jätehuoltomääräyksissä säädetyllä tavalla toimimaan siten, ettei jätehuollon järjestäminen vaikeudu, eikä ympäristölle tai terveydelle aiheudu haittaa tai vaaraa. Poikkeaminen ei saa vaarantaa myöskään jätteenkuljettajan, palvelun käyttäjän tai muiden henkilöiden turvallisuutta ja siinä on huomioitava myös kuntalaisten tasapuolinen kohtelu.

46 § Voimaantulo

Jätehuoltomääräykset tulevat säännöksen mukaisesti voimaan 10.1.2023 ja niillä kumotaan kaikki aikaisemmin voimassa olleet kunnalliset jätehuoltomääräykset.

47 § Siirtymäsäännökset

Jätelaissa on asetettu siirtymäaika bio- ja hyötyjättekuljetuksien kunnallistamiseen. Ekokymppi on palvelutasopäätöksellään ja jätehuoltomääräyksillä säätänyt tämän siirtymäajan toimialueellaan siten, että toiminta alkaa 1.8.2023.

Vaijerikuormattavien vaihtolavojen ja pikakonttien käytöstä luovutaan vuoden 2026 loppuun mennessä niiden työturvallisuusriskin vuoksi.